

ВІДГУК

**на дисертаційне дослідження Гао Десян
«Формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва
вокально-хоровими колективами учнівської молоді», подану на здобуття
наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта
(Музичне мистецтво)**

***1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими планами,
програмами, темами***

У представленому до захисту дослідженні розглянуто проблему, *актуальність* якої є незаперечною з огляду на обраний ракурс дослідження. Це пов'язано, перш за все, не тільки з широким колом професійних завдань, які студент-музикант має навчитися розв'язувати у процесі фахової й, зокрема, вокально-хорової підготовки, а й з необхідністю заздалегідь сформованої у здобувача освіти готовності до цілісної й системної організації майбутньої роботи з вокально-хоровими колективами як з командою одностудентів, здатних за рахунок партнерської комунікації та колективної творчості самореалізовуватись у колективній вокально-хоровій діяльності. Тобто, у дисертації актуалізується проблема набуття майбутнім учителем-музикантом досвіду ефективного керівництва вокально-хоровим колективом учнівської молоді через розширення змісту вокально-хорової підготовки, наповнення її новими формами, сучасним управлінським інструментарієм та відповідним методичним забезпеченням.

Доцільність звернення до досліджуваної проблеми зумовлена виокремленою здобувачем низкою суперечностей, які дійсно все ще існують в освітньому просторі факультетів мистецтв вітчизняних ЗВО. А саме, між: запитом держави на фахівців, здатних забезпечити формування цілісно-культурної стратегії в контексті становлення творчого потенціалу учнівської молоді та відсутністю керівницького підходу до вокально-хорового навчання майбутніх учителів музики; потенційними можливостями теорії керівництва у розвитку і вдосконаленні готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді та певною нерозробленістю шляхів упровадження технік керівництва у зміст вокально-хорового навчання; соціальною значимістю фахової підготовки майбутніх учителів музики та рівнем їх практичної готовності до виконання функцій керівника вокально-хорових

колективів учнівської молоді.

Крім того, дослідником доведено, що у сучасному вітчизняному науковому дискурсі все ще відсутні дослідження, присвячені цілісному аналізу проблем вокально-хорового навчання майбутніх учителів музичного мистецтва у ракурсі теорії керівництва навчальними системами загалом та керівництва колективами учнівської молоді зокрема. Це підтверджує *своєчасність* теоретичного обґрунтування та розробки відповідного методичного супроводу процесу формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді, що підсилюється й тим, що представлена дисертація виконана відповідно плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова і становить складову комплексного дослідження з теми «Вдосконалення фахової та методичної підготовки вчителя музики до практичної професійної діяльності».

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірність та наукова новизна

Експертиза дисертації дає підстави стверджувати, що обґрунтованість та достовірність основних положень дисертації, отриманих результатів, висновків та рекомендацій підтверджується використанням *наукових підходів*, які стали дієвим підґрунтям для дослідницького пошуку здобувача (системно-ситуаційний, інформаційно-аналітичний, синергетичний, компетентнісний, партисипативний, аксіологічний, діяльнісно-творчий) та *наукових принципів* (цілеспрямованості, інформативності, діалогічності, диференціації, оперативного облаштування зворотного зв'язку, установки на випередження, максимізації ціннісних переваг для прийняття рішень, еврилогізації), котрі забезпечили визначення *особливостей* формування досліджуваного утворення у процесі вокально-хорової діяльності, а також комплекс застосованих теоретичних, емпіричних та статистичних *методів*, спрямованих на реалізацію поставленої мети та розв'язання завдань дослідження.

Прискіпливий дослідницький пошук Гао Десян було сконцентровано на глибоко продуманому теоретичному обґрунтуванні ключового поняття дослідження «готовність майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді». Наступними кроками стало виокремлення основних його *функцій*, виявленні *структури*, критеріїв,

показників, рівнів сформованості та *педагогічних умов* й поетапного *методичного* забезпечення, що уможливило ефективність формування досліджуваного утворення. Цілісність, взаємодія й взаємопов'язаність процесів, що забезпечили закінченість циклу формування досліджуваного феномена представлено дисертантом у вигляді *методичної моделі* формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді.

Результати експериментальної роботи, проведеної на завершальному етапі дослідження, підтвердили вдалий симбіоз запропонованих автором вагомої теоретичної бази й ретельно продуманих методичних засад формування досліджуваного явища та довели ефективність розробленої на їхній основі авторської поетапної методики формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді, яка охоплювала адаптивно-цільовий, аналітично-конструктивний, процесуально-класифікаційний, результативно-коригувальний етапи. Подані у дисертації висновки й рекомендації стали логічним завершенням проведеного дослідження.

Тож, маємо підстави стверджувати, що основні наукові результати дослідження отримані дисертантом особисто і характеризуються науковою *новизною*, описаною у переліку здобутків, що отримано *вперше*.

Достовірність і вірогідність результатів дослідження підтверджено обґрунтованістю вихідних теоретико-методологічних положень, цілісністю та системністю їхнього аналізу; застосуванням під час наукового пошуку різнорівневих підходів та принципів; використанням як загальноприйнятих методів наукового пошуку, так і валідних надійних взаємодоповнюючих методик; адекватною репрезентативною вибіркою; застосуванням статистичних методів обробки результатів, що сприяло отриманню гранично точних результатів дослідження.

3. Структура та зміст дисертації, її завершеність і відповідність встановленим вимогам щодо оформлення

Дисертація Гао Десян має традиційну структуру й складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел. (224 найменування, з них 29 – іноземними мовами) та додатків. Загальний обсяг роботи – 281 сторінка, з них 188 сторінок основного тексту. Робота містить 2

рисунки, 12 таблиць, що разом з анотацією, висновками, списками використаних джерел і додатками становить 93 сторінки.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми дослідження її об'єкт і предмет, мету та завдання; представлено теоретико-методологічну основу дослідження; окреслено методи наукового пошуку; аргументовано наукову новизну й практичне значення одержаних результатів; відображено відомості про апробацію та впровадження результатів дослідження та їх висвітлення в наукових публікаціях (с.16-23).

Перший розділ Гао Десян присвятив розглядові теоретичних основ формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді й провів послідовний критичний аналіз існуючих у вітчизняному науковому дискурсі джерел, автори яких звертались до вивчення дотичних до ключової категорії понять (1.1). Це дозволило дисертанту констатувати, що *готовність* як усвідомлення особистістю значущості майбутньої професійної діяльності та стійкому бажанні якісно її здійснювати, є складною якісною характеристикою й забезпечується певним досвідом та комплексом професійних компетенцій, пов'язаних із цілепокладанням, плануванням, реалізацією та виконанням діяльності на належному творчо-професійному рівні. Дослідник наголошує, що поняття «*керівництво*» як комплексний вплив на всі компоненти, ресурси, обставини й умови функціонування керованої системи, визначається компетентністю керівника щодо безперервного впливу на учасників процесу для забезпечення оптимального функціонування колективу з метою досягнення запланованих результатів.

Звернення до теорії керівництва у вокально-хоровому навчанні дозволило здобувачеві дійти розуміння, що саме вона відкриває великі можливості для підготовки майбутнього вчителя музики нового типу, здатного застосовувати у власній професійній діяльності сучасні стратегії і тактики керівництва з метою якісних перетворень мистецького середовища, виявлення педагогічних умов, форм і методів організації та контролю ефективної діяльності сучасних вокально-хорових колективів учнівської молоді.

Заслугує на схвальну оцінку авторська позиція Гао Десян про те, що реалізація змісту готовності до керівництва у вокально-хоровому навчанні майбутніх учителів музики, представленої у синтезі конструктів керівницької діяльності, дозволяє розглядати керівництво вокально-хоровим процесом як

певний цикл: від цілепокладання через координацію до реалізації у презентації; як професійну майстерність вчителя музики, спрямовану на формування творчої індивідуальності кожного учасника вокально-хорового колективу учнівської молоді, а також, як мистецтво стратегічного управління ситуативними перетвореннями, прийняттям рішень, їх реалізації відповідно цілей і завдань навчального процесу.

Така позиція дисертанта дозволила йому конкретизувати зміст поняття «готовність до керівництва» у вокально-хоровому навчанні майбутніх учителів музики (виявлення самостійної установки майбутніх учителів музики на планування, організацію, контроль, комунікацію, регулювання, реалізацію програм і мистецьких цілей, що дозволяє здійснювати ефективну координацію вокально-хорового процесу завдяки оперуванню визнаними стратегіями, тактиками і правилами продуктивного керівництва ситуативними змінами) та створити теоретико-методологічне підґрунтя для ґрунтовного аналізу його специфічних особливостей.

Відправною точкою у визначенні специфіки готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді (1.2.), цілком слушним стало твердження дослідника, що вокально-хорова діяльність є одним з основних засобів фахового розвитку студента-музиканта та активною формою художньо-мистецького циклу у вихованні школярів ЗЗСО. Тоді процес підготовки майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді є предметом мистецтва, оскільки сублімує в собі цінності національного музичного менталітету, музичної і художньої культури, музичної і загальної освіченості, що має низку потужних переваг серед різновидів навчальної діяльності та підтверджується наступними *чинниками*: доступністю вокально-хорової діяльності; активністю форм освоєння хорового мистецтва з урахуванням вікових особливостей учасників; загальним розвитком ціннісно-естетичної сфери. Осмислення майбутніми вчителями музики пріоритетів вокально-хорової діяльності екстрапольованих на зміст керівництва нею вкладається в стрункий комплекс позитивних впливів хорового співу на особистість, а саме: здоров'язбереження (реабілітація функціонального стану, відновлення та потужність працездатності, впорядкованість стану систем дихання, кровообігу); інтелектуальний розвиток (стимулювання інтелектуально-мисленнєвих процесів, загартування пам'яті); самоактуалізація (свобода самовираження, впорядкування життєвих сенсів, ціннісних вподобань);

художньо-емоційний розвиток (актуалізація синтезу музики, слова, позитивних емоцій, звукових барв, інтонаційних тонкощів); формування культури мови, мислення, почуттів (оволодіння музичною мовою, стимулювання творчої ініціативи, фантазії, креативності); становлення художньо-естетичної і національної відомості.

Саме з таких позицій здобувачу вдалося розкрити низку важливих завдань, що потребують врахування й упорядкування в процесі вокально-хорового навчання студентів (с. 63-64) як майбутніх керівників вокально-хорового колективу (с.64-65). На думку Гао Десян, розв'язання згаданих завдань забезпечуватиме розвиток у майбутніх учителів музики основних ознак психологічної готовності та низки професійно значущих якостей (с. 64), які на тлі оволодіння методикою стратегічного керівництва колективами учнівської молоді (с.67) та техніками керівництва (с. 69), здатні забезпечити ефективну практичну діяльність у досліджуваному напрямку.

Екстраполяція вищезазначених позицій у царину завдань дослідження, дозволила дисертанту дати *авторське визначення* готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді.

Завдяки детальному вивченню й переосмисленню теоретичних та практичних засад досліджуваного феномена здобувачем виокремлено й охарактеризовано основні *функції* готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді (цілевизначальна, інформаційна, прогностична, проєктувальна, організаційно-корпоративна, праксіологічна, операційно-координаційна, контрольно-оцінювальна, адаптивна, евристична).

На особливу увагу заслуговує зміст матеріалів, представлених у *другому розділі* дисертації (2.1.), де, в опорі на проаналізовану науково-методичну літератури, пов'язану з визначенням структурних компонентів, критеріїв, показників та орієнтовних рівнів готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді, цілком доречною стала розробка структури досліджуваного утворення, котра представлена автором у взаємодії чотирьох компонентів: *мотиваційно-вольового, когнітивно-комунікативного, операційно-рефлексивного, творчорегулятивного*. Визначення структурних компонентів досліджуваного феномена зумовило розробку критеріїв та показників їхньої сформованості та *рівнів сформованості* досліджуваної якості (с. 83-105). Схематично структура

готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді з представленими компонентами, критеріями та показниками зображена на рис. 2.1. (с.99). Рівні сформованості готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді подано у таблиці 2.1. (с.103).

Представлені характеристики компонентної структури та рівнів сформованості досліджуваного явища в їх єдності, стали важливим орієнтиром для виявлення стану сформованості досліджуваної якості на констатувальному етапі та у визначенні характеру динамічних змін на формувальному етапі педагогічного експерименту, перебіг яких автор висвітлив у третьому розділі дисертаційної роботи.

Значним науковим досягненням Гао Десян стала розробка принципів та педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва колективами учнівської молоді у процесі вокально-хорового навчання (2.2.). Завдяки поглибленню й уточненню методологічної бази досліджуваної проблеми, дисертант зробив припущення про те, що оптимальне оволодіння студентами інструментарієм вокально-хорової діяльності за допомогою технік керівництва реалізується у наступних *принципах*: принцип цілеспрямованості, принцип інформативності, принцип діалогічності, принцип диференціації, принцип оперативного облаштування зворотнього зв'язку, принцип установки на випередження, принцип максимізації ціннісних переваг для прийняття рішень, принцип еврилогізації вокально-хорової діяльності.

Детальний аналіз кожного з принципів (с.112-128) дозволив здобувачеві дійти висновку про те, що визначені принципи є провідними, оскільки відкривають простір для розуміння майбутніми вчителями музики специфіки керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді у площині продуктивного керівництва творчим процесом; забезпечення творчої результативності завдяки наскрізному інтелектуально-інформаційному скануванню його мистецьких показників; зрушенню, координації та регуляції творчого локомотива завдяки прийняттю необхідних виключно на даному часі і конкретних умовах керівницьких рішень; прояву потужного інтелектуального потенціалу для прогнозування, конструювання, інформатизації та трансформації масивів вокально-хорової роботи з учнями; рефлексії, оцінки, корекції, що в сукупності сприяло досягненню визначеної мети: готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді.

Прикметним є й той факт, що дослідником було виділено *опції якостей керівника* (компетентність, лідерство, інтелектуальність, інформативність, організованість) вокально-хорових колективів учнівської молоді, які забезпечують готовність майбутніх учителів музики до здійснення досліджуваної діяльності, детальна характеристика яких представлена у таблиці 2.2. (с.133-134).

Проведена дослідна робота дозволила здобувачеві визначити *педагогічні умови* формування готовності студентів до керівництва у процесі вокально-хорового навчання (активізація інтересу студентів до вокально-хорового навчання за управлінським типом; орієнтація студентів на планування, постановку цілей вокально-хорової роботи з опорою на активну творчу комунікацію з колективом; використання у педагогічній практиці форм, методів і засобів ефективного керівництва репетиційним процесом, актуалізація мистецької рефлексії майбутніх учителів музики; стимулювання студентів до самостійного керівництва, моніторингу та корекції з урахуванням специфіки вокально-хорової роботи) (с.134), а також виділити передбачені для експериментальної роботи *методи* (стимулювання студентів до системного осмислення особливостей керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді; обговорення, дискусії; рефлексивне оцінювання вокально-хорових творів і самооцінювання власних керівницьких дій; спрямування до пошуку інформації з метою прийняття керівницьких рішень для забезпечення продуктивності навчальних репетицій; моніторинг, корекція виконавського звучання), котрі поєднуючись між собою забезпечують взаємозв'язок та послідовність проведення *поетапної методики* формування готовності майбутніх учителів музики до здійснення керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді.

В процесі глибокого й поміркованого здійснення великого обсягу дослідної роботи, дисертанту вдалося розробити методичну модель формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді, котра у графічному зображенні представлена на рис. 2.2. (с.138-139) й яка стала підґрунтям для подальшого експериментального дослідження.

Зміст дослідно-експериментальної роботи з формування готовності майбутніх учителів музики до здійснення керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді, представлений у *третьому* розділі дисертації, викликає особливий науковий інтерес.

Так, діагностика стану готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді здійснювалась на базі трьох державних вітчизняних ЗВО та вокально-хорового відділу Київської музичної школи й вимагала розв'язання низки завдань, поданих на с.с. 143-144. Як на констатувальному, так і під час формувального етапу експериментальної роботи у педагогічному експерименті були задіяні 254 студенти факультетів мистецтв педагогічних університетів.

З метою отримання валідних даних повний контингент учасників експерименту було поділений на групи – експериментальну (ЕГ – 128 студенти) та контрольну (КГ – 126 студентів) з незмінним складом у процесі впровадження розробленої авторської поетапної методики. Ефективність останньої була перевірена під час формувального експерименту, відповідно до визначених етапів: адаптивно-цільового (формування мотиваційно-вольового компонента), аналітично-конструктивного (формування когнітивно-комунікативного компонента), процесуально-класифікаційного (формування операційно-рефлексивного компонента), результативно-коригувального (формування творчо-регулятивного компонента). Проведення експериментальної роботи здійснювалось згідно з визначеною метою і змістом кожного етапу, розробленим і впровадженим методичним комплексом, що синтезує форми, методи і засоби керівницької діяльності із формами, методами і засобами вокально-хорового навчання.

За результатами експериментальної перевірки розробленої поетапної методики формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді дисертант дійшов висновку, що результати *констатувального* експерименту, проведеного впродовж чотирьох етапів, підтвердили його припущення про недостатню сформованість готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді. Оскільки статистичні дані проведеної діагностики рівнів сформованості досліджуваного феномену в експериментальних (ЕГ) та контрольних групах (КГ) засвідчили, що переважно майбутні вчителі музики знаходилися на середньому (46,66% (ЕГ)) і (46,33% (КГ)) та низькому рівнях (36,28% (ЕГ)) і (36,47% (КГ)), високого рівня було зафіксовано 17,06% (ЕГ) і 17,2% (КГ) студентів.

Формувальний експеримент, що здійснювався відповідно до розробленої поетапної методики та згідно методичної моделі впродовж *чотирьох* етапів

(адаптивно-цільовий, аналітично-конструктивний, процесуально-класифікаційний результативно-коригувальний) й кожному з яких були притаманні свої мета і завдання та використовувалися конкретні методи згідно концептуальних положень методики формування дослідження та розроблених критеріїв, показників та рівнів сформованості кожного з компонентів досліджуваного утворення (с. 168-216), підтвердив доцільність застосування обраних педагогічних умов та ефективність запропонованої поетапної методики формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді.

Представлені дані, дозволили здобувачеві зробити висновки про те, що запропонована поетапна методика достатньою мірою охоплює всі аспекти, які необхідні для ефективного формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді.

Отже, мета дослідження була досягнута, завдання вирішені у повному обсязі, що підтверджено загальними висновками дослідження й дає підстави для представлення роботи до публічного захисту.

Рекомендації стосовно використання результатів і висновків дисертації

З огляду на зміст і висновки дисертації, достатню апробацію та досить ефективно впровадження результатів дослідження в освітній процес факультетів мистецтв вітчизняних ЗВО, вважаємо, що матеріали дисертаційного дослідження можуть бути використаними для вдосконалення процесу вокально-хорового навчання на факультетах мистецтв педагогічних університетів України та КНР.

Практичну цінність має презентований авторський підхід щодо формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді через упровадження авторської експериментальної методики, діагностичного інструментарію, запропонованих критеріїв, показників та рівнів оцінювання сформованості готовності студентів до керівництва вокально-хоровими колективами, які будуть доцільними під час педагогічної діагностики вокально-хорової діяльності майбутніх учителів музики. Розроблені методичні основи можуть сприяти визначенню практичних шляхів збагачення навчальних засобів, що орієнтують фахову підготовку майбутніх учителів музики на впровадження керівницьких технік у зміст дисциплін вокально-хорового циклу.

Значущість отриманих результатів дослідження для науки і практики

До науково обґрунтованих результатів виконаного Гао Десян дослідження, котрі мають вагому наукову новизну й дають підстави кваліфікувати його як таке, що привносить нове розв'язання досліджуваної проблеми відносяться:

- **Авторська дефініція «готовність майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді»,** яка розглядається як стійке особистісне утворення, що базується на певному теоретично-методичному, виконавському досвіді, комплексі спеціальних знань, навичок та включає сукупність цілеспрямовано-скоординованої дії майбутніх учителів музики на вирішення завдань вокально-хорового колективу, яка має циклічний характер, забезпечує отримання продуктів керівництва з підготовки і прийняття рішення, реалізації і виконання рішення, контролю і координації, керівницького впливу та становить послідовність завершених етапів вокально-хорової роботи;

- **Структура сформованості готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді,** яка об'єднує мотиваційно-вольовий, когнітивно-комунікативний, операційно-рефлексивний, творчо-регулятивний компоненти та критерії, показники та рівні сформованості досліджуваного утворення

- **Авторська методика формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді,** що складається з адаптивно-цільового, аналітично-конструктивного, процесуально-класифікаційного, результативно-коригувального етапі, на кожному з яких застосовуються методи керівницької діяльності у поєднанні з методами і засобами вокально-хорового навчання та педагогічними умовами її реалізації.

- **Методична модель формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді,** котра містить: мету дослідження, наукові підходи, основні функції, принципи вокально-хорового навчання за керівницьким типом, компонентну структуру означеного феномена, педагогічні умови, етапи та методи досягнення прогнозованого результату - сформованість досліджуваного утворення.

Вагомою заслугою дисертанта є й те, що у межах проведеного дослідження ним *актуалізовано принципи* формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами та *набули подальшого розвитку* засоби комплексної діагностики сформованості готовності майбутніх учителів

музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді; добір цілей, методів та стратегій навчання за керівницьким типом.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

1. У першому розділі дисертації автором розглянуто основні підходи до вокально-хорового навчання майбутніх учителів музики. Вважаємо, що було б доцільно виокремити значення аксіологічного підходу, що сприяє створенню траєкторії саморозвитку і творчої самореалізації студентів на ціннісно-цільовому рівні.
2. У дисертаційному дослідженні важливе місце відведено педагогічним умовам, що забезпечують отримання автором запланованого результату. На нашу думку, робота значно виграла, якщо б більш розлого було розкрито, як саме педагогічна умова щодо орієнтації студентів на планування, постановку цілей вокально-хорової роботи в опорі на активну творчу комунікацію з колективом, забезпечує отримання високих позитивних результатів.
3. Робота набула б більшої ваги, якби у контексті досліджуваної проблематики, автор більш повно розкрив способи стимулювання студентів до ефективного керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді у різних формах виробничої педагогічної практики.
4. В експериментальній методиці автором впроваджено певні авторські методи. Варто було б указати, які саме авторські методи пропонувалися студентам в процесі експериментальної роботи, обґрунтувати їх ефективність, що значно збагатило б методичну цінність роботи.

Зазначені зауваження та побажання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, якій притаманні оригінальність, наукова новизна, практична цінність та високий рівень значущості запропонованих авторських знахідок.

Заключна каденція

Враховуючи актуальність дослідженої проблеми, наукову новизну положень дисертації, обґрунтованість і достовірність отриманих результатів, їхню теоретичну і практичну значущість, вважаємо, що дисертаційна робота «Формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокально-хоровими колективами учнівської молоді» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової

спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор, Гао Десян, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент –

доктор педагогічних наук, професор,

професор кафедри мистецької освіти

Центральноукраїнського

державного університету

імені Володимира Винниченка

Алла РАСТРИГІНА

Проректор з наукової роботи

Лілія КЛОЧЕК